

De Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs is een van de succesvolle leesbevorderingsprogramma's van de Bibliotheek. Het is een goed voorbeeld van een aanpak waarmee de Bibliotheek buiten haar eigen muren treedt, in dit geval met name richting het vmbo. Deze stap naar buiten is een waardevolle uitbreiding van het Bibliotheekwerk die om een investering vraagt. Daarom is er voor de Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs een exploitatiemodel ontwikkeld. Zo kan vooraf nauwkeurig worden berekend hoeveel het inzetten van dit programma kost. In het exploitatiemodel komen inhoudelijke vernieuwing en bekostiging samen.

Door wie is het model gemaakt?

Het exploitatiemodel is in opdracht van Kunst van Lezen¹ (het leesbevorderingsprogramma van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek) ontwikkeld door de Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN) in nauw overleg met Rijnbrink.

Metten is weten: de kosten vooraf zichtbaar

Veel innovaties worden ingezet zonder dat duidelijk is wat ze zullen gaan kosten. Dat het ook anders kan laat dit exploitatiemodel zien. Het voordeel van het exploitatiemodel is dat de kosten van de Bibliotheek op school **vooraf** zichtbaar zijn. Daarnaast toont het model niet alleen de kosten van een programma in de startfase, maar ook van de jaren daarna. Hierdoor is in één oogopslag duidelijk wat de introductie van het programma betekent voor de begroting van de Bibliotheek en de andere deelnemende partijen, zoals het onderwijs.

Helderheid over gegevens voor legitimering beleid

Steeds vaker worden individuele Bibliotheken en de sector als geheel gevraagd om verantwoording af te leggen over gekozen beleid. In deze context brengt het Bibliotheekonderzoeksplatform (BOP) van de Koninklijke Bibliotheek in kaart hoe Bibliotheken hun maatschappelijke rol invullen. Hiervoor zijn kwalitatieve en kwantitatieve gegevens van individuele Bibliotheken nodig, maar die zijn soms moeilijk te leveren. Het exploitatiemodel van de Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs helpt om de financiële vragen die worden gesteld in het BOP te beantwoorden.

Een troef in gesprek met gemeente en onderwijs

In een tijd van bezuinigingen is het van groot belang om de financiële kant van een innovatie glashelder te hebben. In het exploitatiemodel zijn alle kosten voor de Bibliotheek op school verwerkt. Dit inzicht in de kosten maakt het gesprek met scholen een stuk makkelijker.

Precisie door ervaring

Het exploitatiemodel geeft niet slechts een globale indicatie van de kosten, maar een vrij precies beeld. Dit is mogelijk doordat het model is gebaseerd op landelijke adviesnormen die voor een belangrijk deel zijn gefundeerd in jarenlange ervaring met Biebsearch. Het nemen van innovatieve stappen kan door het model dus ook financieel nauwkeurig worden onderbouwd.

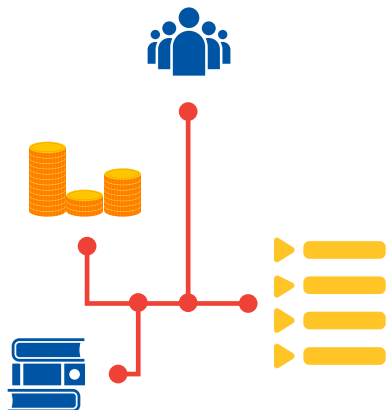
Het exploitatiemodel voor de Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs levert veel inzicht op: naast de kostprijs én offerteprijs van een samenwerking met een school, kun je het als Bibliotheek ook gebruiken voor het bepalen van je eigen keuzes. Hoeveel investeer ik zelf? Wat betekent dit voor mijn personeel? Kortom: een goed startpunt voor het bepalen van je strategie richting het voortgezet onderwijs!

Erwin Karst, senior adviseur Provinciale Ondersteuningsorganisatie Rijnbrink

¹ - Het door het ministerie van OCW geïnitieerde leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen is onderdeel van het actieprogramma Tel mee met Taal dat inzet op preventie en curatie van laaggeletterdheid. De preventieve aanpak van Kunst van Lezen bestaat uit BoekStart, de Bibliotheek op school en leesbevorderingsnetwerken.

De modules van de Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs

Anders dan de basisschoolvariant van de Bibliotheek op school wordt de Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs niet in een keer op een school geïnstalleerd. De Bibliotheek op school in het voortgezet onderwijs werkt met modules. Aan de hand hiervan wordt de samenwerking met een school in stappen opgebouwd. In het exploitatiemodel worden de modules inzichtelijk gemaakt, zodat gedegen inhoudelijke én financiële keuzes kunnen worden gemaakt.

Een berekening in vier stappen

In het exploitatiemodel worden alle hoofdkosten, zoals loonkosten en collectie, op een gestructureerde manier in beeld gebracht. Met een paar muisklikken kan al een eerste globale indicatie van de kosten worden gegeven. Om een nauwkeurige berekening te maken zijn vier stappen nodig.

- Stap 1:** invullen verschillende posten met aantallen, bijvoorbeeld aantal leerlingen
- Stap 2:** selecteren van modules voor de samenwerking met een school
- Stap 3:** landelijke adviesnormen naast eigen normen leggen en bepalen of/waar van landelijke adviesnormen wordt afgeweken
- Stap 4:** strategische keuzes maken oftewel bepalen welke kosten de Bibliotheek betaalt en welke kosten bij de school terechtkomen

Wie gebruikt het?

Het model is een intern instrument voor Bibliotheken. Omdat in het exploitatiemodel inhoud en bekostiging bij elkaar komen, moet het model ingevuld worden door een inhoudelijk specialist én iemand van de afdeling financiën en/of de directie.

Waar is het exploitatiemodel te vinden?

Dit model en andere exploitatiemodellen zijn te vinden in de [toolkit Exploitatie](#) op de website van de Bibliotheek op school. Hiervoor moet worden ingelogd.

Meer informatie over leesbevordering

- Website De Bibliotheek op school voor bibliotheekprofessionals: pro.debibliotheekopschool.nl
- Website De Bibliotheek op school voor ouders en docenten: www.debibliotheekopschool.nl
- Website De Leesmonitor (onderzoek naar lezen, leesbevordering en literatuureducatie): www.leesmonitor.nu
- Brochures over de effecten van leesbevorderingsprogramma's: tinyurl.com/effectbrochures

De voordelen op een rijtje

- Alle kosten vooraf zichtbaar
- Een globale berekening in een paar muisklikken
- Nauwkeurige kostenberekening mogelijk
- Financiële gevolgen strategische keuzes direct helder
- Troef in het gesprek met het voortgezet onderwijs
- Overzicht van bouwstenen
- Inzicht in kosten startfase én jaren daarna
- Hulp bij invullen BOP-vragen

COLOFON

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door de samenwerking van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek binnen het programma Kunst van Lezen.
Tekst - Hermien Lankhorst | Vormgeving - Ingrid de Jong
November 2017